

بررسی شرایط نهادی سرمایه گذاری در فعالیتهای تجاری نامولد

در مقایسه با سرمایه گذاری در صنایع کوچک

دکتر کریم آذربایجانی، دکتر مرتضی فیروزآبادی^۱، مهدی خداپرست مشهدی^۲

چکیده

هدف این پژوهش آن است که با بررسی شرایط نهادی که سرمایه گذار بالقوه با آن روبرو است، این نکته را روشن سازد که دولت به عنوان مدیر اقتصادی جامعه تا چه اندازه به نفع فعالیتهای نامولد و چقدر به نفع فعالیتهای مولد تلاش کرده است. شرایط نهادی مشتمل بر تعاملات بین دولت، بخش خصوصی و نهادها است. این تحقیق شرایط همکاری دولت - بخش خصوصی را تعیین می کند. در این جهت به قانون اساسی به عنوان میثاق همکاری دولت و بخش خصوصی تکیه کرده است تا ابعاد همکاری را شناسایی کند، سپس با طراحی الگوی همکاری مثبت دولت و بخش خصوصی راهکارهایی ارائه می دهد که نتیجه اجرای آنها، همراهی بیشتر بخش خصوصی با دولت را به همراه خواهد داشت. این الگو در فضای نظری خصوصیات نهادی بازار، بررسی شده و امکان همگرایی و واگرایی منافع خصوصی و اجتماعی را تبیین پذیر می سازد.

مقدمه

شواهد موجود در اقتصاد ایران و ادبیات موضوع در سایر کشورهای جهان حاکی از این است که بخش خصوصی همیشه همکاری موثری با دولت نداشته است. به عبارت دیگر عملکرد دولت از منظر بخش خصوصی آن قدر مطلوب نبوده است که بخش خصوصی برای تقویت بنیانهای توسعه با دولت همکاری موثری داشته باشد. به عنوان مثال نورث (۱۹۹۰) می گوید در مواقعی که نهادها خدمات و فعالیتهای مولد را پاداش داده اند، اقتصاد کشورهای مختلف در طول تاریخ در مسیر توسعه گام نهاده اند، و مادامیکه نهادها مشوق فعالیتهای رانت جویانه و نامولد بوده اند اقتصاد کشورها در مسیر عقب افتادگی طی مسیر کرده اند. رنانی (۱۳۷۹) در پویشهای درونی دولت و بازار به این نتیجه رسیده است که دولت و بازار در اقتصاد ایران بیشتر جانشین هم بوده اند، و حرکت در جهت مکمل بودن آن ضعیف بوده است. صحرائیان (۱۳۷۸) در اقتصاد ایران و بحث تولید گرایی، این نکته را باز می کند که روند سرمایه گذاریهای مولد در اقتصاد ایران در قبل و بعد از انقلاب روندی کاهنده دارد. رئیس دانا (۱۳۸۰) این نکته را باز می کند که فعالیتهای سفته بازانه و نامولد در اقتصاد ایران روندی فزاینده دارد. و سیانا (۲۰۰۲)، در مورد فواید توسعه صنایع کوچک در ایجاد اشتغال، رشد اقتصادی، و افزایش نوآوری سخن گفته و تاکید می کند که محیط حمایتی از صنایع کوچک در قرن حاضر یک ضرورت است. ناظمی (۱۳۸۲) با بررسی خود در مورد ارزشیابی راهبردهای حمایت از صنایع کوچک در ایران، در پایان رساله دکتری خود نتیجه می

^۱ استادیار اقتصاد در دانشگاه اصفهان

^۲ دانشجوی دوره دکتری اقتصاد دانشگاه اصفهان

گیرد که اساسنامه صنایع کوچک ایران در فروردین ماه ۱۳۸۱ به تصویب هیات دولت رسیده است و هنوز زمینه اجرایی کردن اهداف توسعه صنایع کوچک در اقتصاد ایران فراهم نیست. بنابراین خدمات انجام شده برای صنایع کوچک محدود به برخی از کمکهای مالی و واگذاری زمین بوده است. علاوه بر آن در مطالعات رئیس دانا (۱۳۸۰)، صحرانیان (۱۳۷۸)؛ شواهدی وجود دارد که گسترش سرمایه گذاری در املاک و مستغلات به خصوص در دو دهه اخیر روند مصرفی شدن سرمایه گذاریها را در اقتصاد ایران نشان می دهند.

مسئله و هدف تحقیق:

توقع وجود همکاری بین دولت و بخش خصوصی نامفهوم است، زیرا همکاری مستلزم تعریف ابعاد و چارچوب همکاری و توافق طرفین است و بدون آن ضرورتی ندارد که بخش خصوصی و دولت با هم همکاری داشته باشند، بعلاوه برخی از انواع همکاریهای بین بخش خصوصی و دولت برغم وجود از منظر توسعه اقتصادی شاید نامفید باشند، مانند همکاری دولت و بخش خصوصی ذینفع (نامولد).

هدف اصلی این تحقیق کشف فرایندی است که رابطه علیت بین "نوع انتخابهای سرمایه گذار بخش خصوصی" و "عملکرد دولت از طریق دستگاههای اجرایی" را در محدوده خاص جغرافیایی، مانند شهر مشهد نمایان سازد. برای تحقق این هدف انتخابهای سرمایه گذار بالقوه به "سرمایه گذاری در فعالیتهای تجاری نامولد مانند سفته بازی در زمین و مستغلات" و "سرمایه گذاری در صنایع کوچک"، محدود شده است. که به اختصار به ترتیب K1 و K2 نامگذاری شده اند.

شاخص تصمیمگیری سرمایه گذار در تعامل با دولت نفعی است که هر دو طرف مبادله حقوق اقتصادی از همکاری با یکدیگر می برند. بنابراین سازوکار همکاری متقابل دولت و بخش خصوصی و بررسی سودآوری نهایی نسبی این همکاریها، در گزینه های رقیب، بستر انجام این تحقیق است.

مقایسه فعالیتها مولد و نامولد:

سرمایه گذاری در فعالیتهای مولد دارای آثار بیرونی مثبت زیادی برای جامعه است. این سرمایه گذاریها، دارای ارزش افزوده زیاد، قدرت اشتغالزایی بالا، کمک کننده به رشد و توسعه و رفاه کشور، و حتی فزاینده نوآوری بوده، و در گسترش صادرات؛ دارای اثر مثبت هستند. اما دارای ریسک بالا و بازده کمی هستند. بعلاوه ریسک در فعالیتهای مولد بیشتر از فعالیتهای نامولد است. این ریسک در مشکلات محیطی مانند حجم دارائیهای ویژه (پیچیدگیهای معاملاتی)، مشکلات نیروی کار و سرمایه، مشکلات تولید و عرضه در بازار فروش، تکرار پذیری معاملات (دوره بازگشت سرمایه)، و ... فعالیتهای مولد خود را نشان می دهند. جالب تر اینکه فعالیتهای مولد از منظر حجم سودآوری، سرعت نقد پذیری سرمایه تخصیصی، و اطمینان نسبت به بازده؛ در موقعیت نازلتری نسبت به سرمایه گذاریهای نامولد هستند.

برغم آثار مثبت بیرونی زیادی که برای فعالیتهای مولد وجود دارد، این سرمایه گذاریها به علت اینکه ریسک زیادتر و بازده کمتری دارند، کمتر مورد استقبال بخش خصوصی هستند. بنابراین جادارد دولت که برای افزایش توسعه برای جامعه مسئولیت پذیرفته است در محدوده هایی که بخش خصوصی به علت کمبود سودآوری از ورود به صحنه فعالیت اقتصادی طفره می رود، از ساز و کار نهادی خود برای تقویت جریانهای مولد و تضعیف گسترش فعالیتهای نامولد تلاش نماید. در این راستا کالبد شکافی زیر ابعاد این برنامه مدیریت جامع دولتی را روشن می سازد.

مخاطبان تحقیق

سه گروه اصلی از کارگزاران اقتصادی مخاطب اصلی تحقیق هستند. گروه نخست افرادی هستند که بنگاههای خود را تشکیل داده اند و به فعالیتهای اقتصادی خاصی مشغول هستند اما از نابسامانیهای نهادی دوره بهره برداری (مخاطرات اخلاقی) که به درآمد آنها صدمه می زند، گله مند هستند و به فکر تجدید نظر (اعتراض یا خروج از بازار هستند). گروه دوم بنگاههایی هستند که در مرحله اجرای پروژه خاصی هستند که به مرحله بهره برداری نرسیده است، و با دشواریهای پیش بینی نشده ای روبرو هستند که حاکی از وجود مشکل گزینش نابجا در مرحله تاسیس است. گروه سوم سرمایه گذاران بالقوه ای هستند، که هنوز سرمایه گذاری نکرده اند ولی برای جمع آوری انتخاب گزینه مناسب از اطلاعات محیطی گروه اول و دوم استفاده می کنند. در پاسخگویی به نیاز این سه گروه؛ سؤال اصلی و فرضیه ها زیر شکل گرفته است:

سؤال اصلی و فرضیه ها:

چرا در اقتصاد ایران - برغم تمایل و تلاش دولت برای توسعه اقتصادی - سرمایه گذاران بالقوه و بالفعل بخش خصوصی، گزینه سرمایه گذاری جدید در فعالیتهای تجاری نامولد (K1) را به گزینه سرمایه گذاری در فعالیتهای مولد (K2) ترجیح می دهند؟

در جهت پاسخ به سؤال بالا سه فرضیه به شرح زیر معرفی می شوند:

- ۱- آیا عملکرد دولت برای مدیریت محیط نهادی در دوره بهره برداری سرمایه گذاریهای بخش خصوصی بگونه ای بوده است که بخش خصوصی، سرمایه گذاری اضافی در K2 را سودآورتر از K1 بداند؟
- ۲- آیا عملکرد دولت برای مدیریت محیط نهادی در دوره تاسیس سرمایه گذاریهای بخش خصوصی بگونه ای بوده است که بخش خصوصی، سرمایه گذاری اضافی در K2 را سودآورتر از K1 بداند؟
- ۳- آیا عملکرد دولت برای مدیریت محیط نهادی در طول عمر سرمایه گذاریهای بخش خصوصی بگونه ای بوده است که بخش خصوصی، سرمایه گذاری اضافی در K2 را سودآورتر از K1 بداند؟

بررسی پیشینه مطالعات

مطالعات موجود در این زمینه در سه گروه جای می گیرند:

نخست مجموعه مطالعاتی است که سعی در متغیر شناسی محیط فعالیتهای سرمایه گذاری کرده، و به طور عمده نگرانیها و ارزیابیهای سرمایه گذار خارجی را برای سرمایه گذاری در کشورهای جهان سوم بررسی کرده اند. گروه دوم مجموعه مطالعاتی است که برخی از نهاد گرایان شرایط محیطی سرمایه گذاری را از دید سرمایه گذاران بومی، بررسی کرده اند و به طور عمده بر متغیرهای اقتصادی محیط سرمایه گذاری توجه داشته اند. گروه سوم مجموعه مطالعاتی است که نحوه سازمان دهی بخش خصوصی را در تعامل با محیط فعالیت اقتصادی بررسی کرده اند. این مجموعه مطالعات به طور عمده، منطق اقتصادی تصمیم گیرنده را در کاهش هزینه های معاملاتی بررسی پذیر ساخته اند.

مطالعات گروه اول:

در مجموعه مطالعاتی که توسط بانک جهانی (۱۹۹۸)، صندوق بین المللی پول (۱۹۹۸)، اسکالی (۱۹۹۸)، مجله اقتصاد ایران (۱۳۸۲)، ویتو تانزی (۱۳۷۰)، خدایپرست (۱۳۷۸)، حسین زاده بحرینی (۱۳۸۲) و دیگران انجام شده اند. موانع نهادی فعالیتهای سرمایه گذاری به صورت مختلف معرفی شده اند که جمع بندی نظریات آنها در دو گروه دشواریهای اقتصادی و دشواریهای سیاسی - اجتماعی به شرح زیر است:

الف: موانع محیط اقتصادی

این موانع عبارتند از: (۱) مقررات، اعم از مقررات مربوط به نیروی کار، مقررات قیمت گذاری و کنترل قیمتها، مقررات ایمنی و حفظ محیط زیست، و سایر مقررات؛ (۲) سیاستهای تجاری و نرخ ارز: مانند مجوزهای واردات و صادرات، شیوه های ترخیص کالا، مقررات ناهنجار و نامناسب ارزی؛ (۳) تورم و شیوه تامین مالی؛ (۴) سیاستهای مالی: مقررات مالیاتی، عرضه ناکافی خدمات زیر بنایی؛ (۵) عدم اطمینان عمومی نسبت به هزینه مقررات، سیاست گذاریهای بی ثبات در دولت.

ب: موانع محیط سیاسی - اجتماعی

این موانع عبارتند از: (۱) فساد و جنایت: فساد مالی، اداری، رشوه، تبعیض قضایی، ضعف حاکمیت قانون، ناامنی، دزدی و غارت؛ (۲) ضعف تامین حقوق فردی: ثبات حقوق مالکیت، تضمین قراردادهای و حقوق معاملات، حفظ حیثیت حقوق سرمایه گذاران، پشت یا زدن دولت به تعهدات خود، مصادره اموال، تبعیض در اجرای قوانین؛ (۳) نظام اداری - اجرایی ضعیف: ضعف در برنامه ریزی، سیاست گذاری، سیاستهای انگیزشی، اجرا و ارزیابی برنامه های توسعه، فقدان انگیزه در کارکنان دولت و مجریان رده های مرتبط با تولید کنندگان؛ (۴) ضعف محیط سیاسی داخلی و خارجی: موانع ناشی از تنشهای داخلی و خارجی، خشونت و ارباب سیاسی، کادر رهبران سیاسی انحصارگر، ضعف تامین حقوق فردی و اجتماعی مردم، ضعف توجه به انحصارات دولتی و عدم تمایل به گسترش رقابتهای اقتصادی و سیاسی؛ (۵) ضعف محیط فرهنگی: موانع ناشی از ضعف فرهنگ کار و تولید و پس انداز و سرمایه گذاری، و تمایل به رسیدن به رفاه از طریق دوری از رفاه مادی.

مطالعات گروه دوم:

بررسی شرایط محیطی فعالیتهای سرمایه گذاری و بروز فعالیتهای مولد و رشد کارآفرینی هم در سطح مقایسه بین کشورها و هم در مقایسه فعالیتهای مختلف اقتصادی در درون یک کشور، دیده می شوند:

۱- مقایسه بین کشوری

وسیانا، آپونتی و یوربانو (۲۰۰۲)؛ خدمات اقتصادی و غیر اقتصادی (اداری) ارائه شده به کارآفرینان اقتصادی را در دو منطقه پورتوریکو و کاتولینا بررسی کرده اند، تا تفاوت عرضه نهادی و انتظارات بخش خصوصی را در دو کشور فوق بررسی کنند.

پژوهش دیگری توسط یونگ، وی من، و بری نر (۱۹۹۸) انجام شده است تا مقایسه ای بین انتظارات بخش خصوصی و خدمات انجام شده توسط دولت امریکا را برای سرمایه گذاران آن کشور در سرتاسر جهان، نشان دهد. نظیر این قبیل مطالعات در انتاریو کانادا توسط نایت (۱۹۹۶)، در ایرلند شمالی توسط کرومی و بیرلی (۱۹۹۴) انجام شده است تا مجموعه عواملی که بر سرمایه گذاریهای خارجی اثر گذار هستند از منظر سرمایه گذار کشور مبدا، بررسی گردند.

۲- مقایسه درون کشوری

برخی از مطالعات انجام شده به بحث توقعات سرمایه گذار داخل کشورها متمرکز شده اند تا انتظارات خود را از دولتهای خویش مطرح کنند. برخی از این تحقیقات به شرح زیر هستند:

کلوستن و شاربرگ (۱۹۹۸)، به بررسی عرضه و تقاضا برای کمک به تاسیس بنگاههای کوچک و متوسط در منطقه استراگ لند در سوئد پرداخته اند تا انتظارات اداری و اقتصادی را بررسی پذیر سازند و از آن به رهنمودهای اجرایی برسند. نمونه این قبیل مطالعات در بنگلادش توسط سارد، گوش و روزا (۱۹۹۷) انجام شده است. در مطالعه ای که توسط کرومی و بیرلی (۱۹۹۴) انجام شده است از نمایندگان دستگاههای اجرایی خواسته شده است تا به معرفی ایجاد فرصتهای حمایتی از سرمایه گذاران پردازند تا کارآیی ایجاد فرصتهای سرمایه گذاری بهبود یابد.

مطالعات گروه سوم:

در این مجموعه مطالعات نحوه تعامل سرمایه گذار با محیط فعالیت خویش بررسی می شود. سازمان اقتصادی معرف آن نوع از واکنش اقتصادی است که سرمایه گذار در تعامل با محیط خود انتخاب می کند تا به اهداف اقتصادی خویش برسد. در این حوزه از مطالعات پیشینان، دو گروه عمده از مطالعات اقتصاد سازمان جای می گیرند. گروه نخست مربوط به تحقیقاتی است که در نظریات رئیس - مرئوس جای می گیرند و دارای منطق نئو کلاسیکی هستند، و گروه دوم تحقیقاتی است که در حوزه ادبیات اقتصاد هزینه های معاملاتی جای دارند و دارای ماهیت نهادی هستند.

۱- نظریه رئیس - مرئوس

سخن اصلی این مجموعه مطالعات تحلیلی - تجربی، این است که سرمایه گذار در تعاملات محیطی خود سعی دارد به عنوان رئیس، بازده خود را به حداکثر برساند، و مرئوس باید از این قواعد تبعیت کند تا حل بهینه تحقق پذیر گردد. این گروه از استدلالها در کارهای آلچیان و دمستز، (۱۹۷۲)، گروسمن و هارت (۱۹۸۳)، هارت و هولم استرام (۱۹۸۶) وجود دارند. در این مجموعه از مطالعات حضور یا مداخله دولت نالازم است، و حوزه کاربرد آن به طور عمده در درون سازمان اقتصادی است. هدف این گروه از تحقیقات تحلیل اثباتی با دلالتهای تجویزی است. شکل سازمانی قرارداد، از شرایط محیطی درون سازمانی قرارداد تبعیت می کند. سایر ویژگیهای این مجموعه از نظریه ها عبارتند از:

- شکل سازمانی تعامل رئیس - مرئوس؛ قرارداد است که سازوکار ارتباط متقابل بین رئیس و مرئوس را تعریف می کند، و در آن سازوکار همکاری و نقض عهد پیش بینی و برای آن ارائه طریق میشود.
- متغیرهای تصمیم در دو گروه جای می گیرند، نخست اینکه مرئوس دارای محدودیت انگیزشی است که حکم برآمده از فرمولهای بهینه را بپذیرد، و دوم اینکه رئیس ریسک گریز و بنابراین نیازمند سازوکار انگیزشی خاصی است.
- بازیکنان اقتصادی اعم از اینکه در نقش رئیس - یا مرئوس جای گیرند؛ منطقی (عقلانیت کامل) بوده و فرصت طلب هستند. بنابراین از فرصتها به نفع خود استفاده می کنند خواه به نفع جامعه باشد و یا نباشد.

۲- نظریه هزینه های معاملاتی

در این گروه از نظریات تحلیلی - تجربی سازمان اقتصادی؛ سرمایه گذار در فکر آن است که هزینه های معاملاتی خود را به حداقل برساند. بقول کوز (۱۹۳۷، ۱۹۹۵)، ویلیامسون (۱۹۸۵، ۱۹۹۱، ۱۹۹۵)، هنیز و ویلیامسون (۲۰۰۰)، منارد (۲۰۰۴)؛ انتخاب سرمایه گذار در تعامل با شرایط نهادی، صرف نظر از اینکه فعالیت بازاری (داد و ستد) و یا فعالیت بنگاهی (فعالیتهای مولد) را انتخاب کند، تابع این منطق اقتصادی است که هزینه های معاملاتی را حداقل سازد. در این مجموعه مطالعات، وجود دولت نالازم است و تحلیلهای اقتصادی به طور عمده تعاملات محیطی سرمایه گذار با محیط بیرون از سازمان اقتصادی را نشان می دهند. هدف این گروه از تحقیقات تحلیل اثباتی با دلالتهای تجویزی است. شکل سازمانی، از شرایط نهادی برون سازمانی تبعیت می کند. سایر ویژگیهای این گروه از نظریات نهادی عبارتند از:

- شکل سازمانی، مدیریت اقتصادی یا آن نظم خصوصی است که سرمایه گذار بسته به مورد سازوکار هماهنگی از نوع بازار یا از نوع بنگاه را (برای انتخاب نحوه سازماندهی اقتصادی تعاملات خود با محیط) استفاده می کند.
- متغیرهای تصمیم در این نظریه ها، هزینه های ابعاد مختلف معاملات است که خود را در وجود دارائیهای ویژه، وجود نااطمینانی و تکرار پذیری معاملات نشان می دهند.

- فرض رفتاری در مورد بازیکنان اقتصادی این است که ایشان دارای عقلانیت مقید هستند، ولی رفتاری فرصت طلبانه دارند و منافع خویش را در هر شرایطی دنبال خواهند کرد.

ارزیابی مطالعات پیشین:

مطالعات گروه اول و دوم در معرفی ابعاد مشکل سهم بوده اند. اما برای حل آنها، از منظر تصمیم گیرنده بخش خصوصی، راه حلی ارائه نمی دهند. ایشان تلاشی توصیف کننده دارند، که گرچه ممکن است شدت دردها را نشان دهند، اما علت تاثیر آنها را در واکنشهای بخش خصوصی نشان نمی دهند. مطالعات گروه سوم از این منظر که تعاملات عاملان اقتصادی را با یکدیگر نشان می دهند، و برای افزایش تعاملات کارآمد فکر کرده اند، گام مهمی را برای حل مسئله از طریق توسعه اقتصاد سازمان برداشته اند. اما تحقیقات این گروه برای قبول یا رد یک پروژه یا تصمیم کارساز است و فاقد آن پویائیهای است که انتخاب در بین گزینه های رقیب، طلب می کند. این تحقیق با رفع آنها توانسته است مدلی جدید برای حل مسئله انتخاب سرمایه گذار مولد در جهت همکاری یا عدم همکاری با دولت بسازد بدین ترتیب الگوی پیش بینی کننده، ساخته است که با تکیه به منطق اقتصاد تصمیم؛ و اقتصاد حقوق مالکیت و بحث درونی سازی آثار بیرونی، راههای برون رفت از این معضل نشان داده شده است.

بدین ترتیب این تحقیق دامنه دانش نونهادگرایی را در ابعاد زیر رشد داده است:

- ۱- ورود به عرصه تضمین نهادی در چارچوب مدیریت سیستمی کاری که در دانش اقتصاد تازگی دارد.
- ۲- ورود به عرصه تغییر قواعد بازی به جای ثابت گرفتن آن در نظریات هزینه های معاملاتی با معرفی عملکرد دولت در تابع تصمیمات بخش خصوصی، در پاسخ به مشکل نورث (۱۹۹۰).
- ۳- ورود زمان، مکان و حالت در تحلیل: باتکیه به طول عمر پروژه، زمانبر بودن پروژه ها یا تصمیمات پیچیده، تخصصی، غیر تکراری بررسی پذیر می شود. ثبات مکان به آن غنای ثبات در تفاوت تاریخی می دهد. قید حالت معرف گزینه هایی است که دارای درجه متفاوتی از نیاز به خدمات هماهنگی هستند، به جای مطلق دیدن آن در نظریه کوز (نقد نظریه کوز (۱۹۹۵)).
- ۴- همکاری بین دولت و بخش خصوصی یک پایه اصلی دارد و آن جلب مشارکت است، و پایه های دیگر مانند فضای باز سیاسی، تامین حقوق افراد و اقتصاد بازاری (اسکالی، ۱۹۹۸) در نهایت ابزارهای ناقصی هستند که لزوما هدف همکاری درازمدت را تامین نمی کنند. بنابراین باید راهکاری برای همراهی بخش خصوصی با اهداف جامعه پیدا کرد که استحکام درونی و بیرونی داشته باشد. این تضمین در تحقیقات بالا دیده نشده است. نوآوری ویژه این تحقیق؛ تامین هدف همکاری متقابل است. وفاداری متقابل تابع توان پاسخگویی (در ساز و کاربازخور)، شفافیت اطلاعات (در سازوکار تصمیمگیری و محاسبه هزینه ها و منافع)، پیش بینی پذیری (بر اساس تعهدات قراردادی)، تضمین پذیری بر اساس حاکمیت نهادینه شده قانون؛ است. این مبانی برای تحقق مشارکت و همکاری دو طرفه دولت و بخش خصوصی لازم هستند.

۵- مشارکت یا همکاری متقابل دو یا چند نفر بدون وجود قانونی که اهداف، ابعاد و شروط همکاری را تعریف کند، حرکتی بیحاصل بوده و دوام ندارد. به همین جهت قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ملاک عمل قرار گرفته است. این قانون مانند بسیاری از قوانین موجود در کشورهای پیشرفته جهان مانند امریکا، آلمان، فرانسه، انگلستان و ... رقابت را پاسداری و انحصار را مردود شمرده و در همان حال برای گسترش رقابت راه حل ارائه داده است.

۶- در هیچیک از مطالعات دیده شده، برای پرداخت قیمت تامین امنیت سخن گفته نشده است، و تنها برخی از رفتارهای نادرست دولتها برای برخی از سرمایه گذاران داخلی یا خارجی بررسی کنکاش شده است. در حالیکه قیمت تامین امنیت یا مالیات را باید در هر مدل تحقیقاتی بررسی پذیر ساخت. در غیر این صورت از توجیه اقتصادی خدمات دولت دوری شده است.

۷- ارتباط نهاد های امنیت معاملاتی و نهاد های امنیت هماهنگی، نوآوری متغیرشناسانه این تحقیق است، که زیبایی آن با استفاده از متغیرهای "اطلاع رسانی"، "اجرایی" و "بازخوردی"، فضای مدیریت حل مشکلات سرمایه گذاری، دو چندان می شود.

متغیرهای اصلی تحقیق:

۱- ناامنی محیط معاملاتی

بر اساس نمودار شماره (۱)، سرمایه گذار بالقوه در محیط اقتصادی (بازار کالا و عوامل) ارتباطات اقتصادی خود را در لایه مدیریت اقتصادی نظم خصوصی برقرار می سازد. بر اساس منطق اقتصادی اقتصاد هزینه های معاملاتی ویلیامسون؛ سرمایه گذار بخش خصوصی با "ثبات قواعد بازی"، به گونه ای انتخابهای خود را شکل می دهد که هزینه های معاملاتی خود را به حداقل برساند. اما نکته این جاست که وقتی نظریه وابستگی در مسیر نورث (۱۹۹۰) بررسی می شود، عملکردی سازمان دولت بر محیط فعالیتهای اقتصادی، ممکن است نحوه ی رفتار تبعیض آمیز را تداعی کند. این شیوه از رفتار، که تضمین دولت بر عملکرد رشد آفرین بازار است نیازمند مطالعه است. ارزیابی این محیط توسط بخش خصوصی نشان دهنده موفقیت دولت در جلوگیری از تضییع حقوق بخش خصوصی توسط اشخاص ثالث غیر دولتی است. در این تحقیق وقتی رفتار سازمانی دولت در گزینه های رقیب بررسی می شود، در واقع نشان دهنده اقتصاد تبعیض است نه اقتصاد هزینه های معاملاتی. هر چند که از بستر نظری آن بهره مند شده است. زیرا در اقتصاد هزینه های معاملاتی اگر هزینه های معاملاتی را حداقل کنید انتخاب شما اصلح است اما در نظریه من این انتخاب لزوما اصلح نیست، زیرا دلیلی وجود ندارد که انتخاب شما برای جامعه نیز اصلح باشد. هدف این تحقیق آن است که امکان پذیرسازی این همگرایی را بررسی کند.

۲- ناامنی محیط هماهنگی:

محیط اقتصادی و محیط سیاسی، در ابعاد رسمی خود بر تصمیم سرمایه گذار اثر گذار هستند. علاوه بر آن سرمایه گذار بالقوه از تاثیرات محیط غیر رسمی و تغییرات آن نیز اثر پذیر است که در این تحقیق ثابت فرض می شوند.

سرمایه گذار بالقوه در راستای انجام وظایف هماهنگی، از "تغییرات محیط رسمی سیاسی" تاثیر پذیر است. به عبارت دیگر، با تغییر قواعد بازی، نحوه بازی بازیکنان اقتصادی که در لایه دوم تحلیل نظری بالا جای دارد، نیز تغییر می کند. محیط نهادی که معرف قواعد بازی است، با دستکاری در حقوق مالکیت می تواند، امکان و یا میزان درونی سازی متغیرهای محیطی را برای گزینه های رقیب سرمایه گذار تغییر دهد و به این ترتیب بر نرخ سودآوری گزینه های رقیب اثر گذار باشد. اثر گذاری نسبی تغییرات قواعد بازی بر سودآوری گزینه های رقیب (در شرایطی که حجم سرمایه گذاری یکسان است)، شاخصی است که آریبی یا ناآریبی رفتار دولت را در مورد گزینه های مولد و یا نامولد بررسی پذیر می سازد. این حوزه از کار امکان زیان اقتصادی بخش خصوصی را، از منظر تغییر قواعد بازی به نفع رقیب، توسط اشخاص ثالث بخش دولتی نشان می دهد.

۳- تعامل محیط معاملاتی و محیط هماهنگی

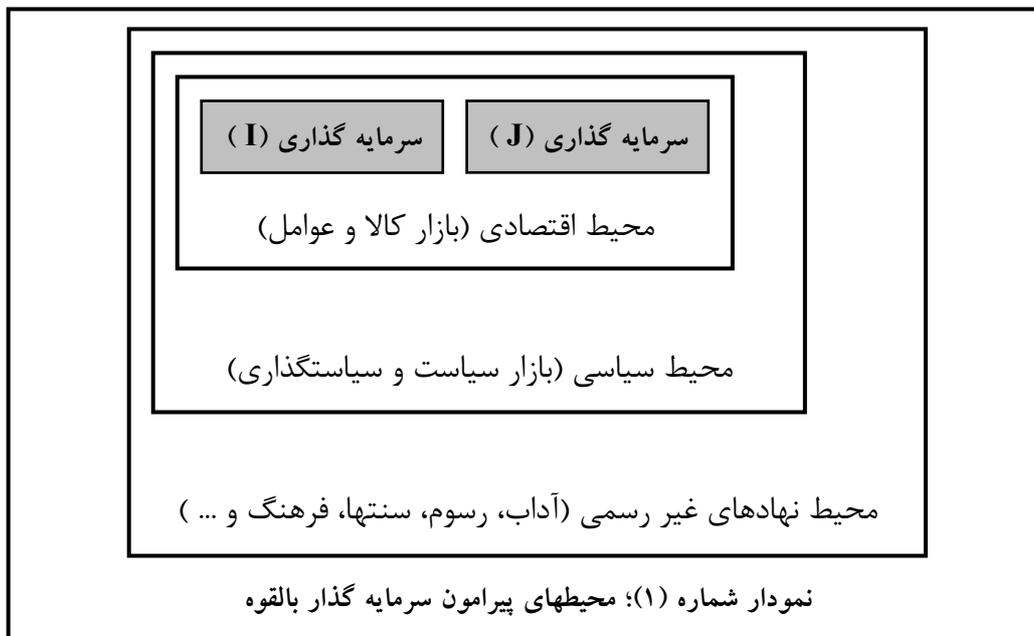
در این تحقیق ناامنی بازار ستاده ها (فرضیه اول: مخاطرات اخلاقی مابعد قراردادی در دوره بهره برداری)، ناامنی بازار داده ها (فرضیه دوم: گزینش نابجا یا مخاطرات ماقبل قراردادی در دوره تاسیس) و به طور کلی ناامنی انتخاب در بازار محیطی طول عمر پروژه ای که سرمایه گذار بالقوه در حال بررسی آن است (فرضیه سوم)، از طریق متغیرهای کلیدی "محیط معاملاتی" و "محیط هماهنگی" از شرایط نهادی متاثر خواهند بود. این یافته نظری پیشرفت دهنده آن منطق نظری است که ناامنی را به صورت مطلق بررسی می کند. این تحقیق نشان می دهد که بین این دو نوع ناامنی، ارتباط ویژه ای برقرار است، که به استناد نظریه لانکاستر (۱۹۶۷)، مک فادن (۲۰۰۰) در باب ویژگیهای مطوبیتزا بررسی پذیر می شود. تابع کاب - داگلاس و خط بودجه در فضای ویژگیهای مطلوبیت عملکرد دولت در عرضه محیط دلپذیر با دو مشخصه معاملاتی و هماهنگی الگوپذیر است.

در این الگوی پایه که در سمت راست شکل (۲) نشان داده شده است ناامنی فقط ناامنی منبعث از ناامنیهای عمومی معاملاتی نیست که بر نظم معاملات خصوصی سایه افکنده است بلکه ناامنیهای ویژه خدمات هماهنگی نیز وجود دارند که برای فعالیتهای مختلف متفاوت است. به عنوان مثال فعالیتهای مولد به دلیل پیچیدگی معاملات، غیر تکراری بودن آنها و ریسک بالایی که دارند، نیازمند سطح بالاتری از نیازهای هماهنگی و سطح پائین تری از نیازهای معاملاتی هستند. و این ترکیب نیاز برای فعالیتهای نامولد بر عکس است. در شکل (۲)؛ مسیر OK2، معرف ویژگیهایی است که بر فعالیتهای مولد حاکم است و مختصات آن با ضریب زاویه یا شیب خط OK2 اندازه پذیر است. در همین شکل مسیر OK1 نشان دهنده، نیاز اندک به فعالیتهای هماهنگی و نیاز زیاد به فعالیتهای معاملاتی است. اندازه شیب آن معرف ویژگیهای این گروه از فعالیتهای غیر تخصصی، تکراری و بالنسبه معمولی یا نامفید است.

تعامل سبدهای نیازهای محیطی این دو گروه از فعالیتهای رقیب، در روی منحنی مطلوبیت یکسانی جای گرفته است که جمع پذیری ویژگیهای محیطهای سیاسی و محیطهای اقتصادی را به زیر سؤال می برد، و کارآمدی آنها را در بهترین حالت، محدود به شرایط مناسب برای افزایش یک نوع سرمایه گذاری، خواهد کرد.

تعیین کننده های ایمنی محیط سرمایه گذاری:

سرمایه گذار بخش خصوصی از طریق مدیریت جامع خصوصی^۳، کاری می کند که در انتخاب خود هزینه های تصمیم خود را به حداقل برساند. اما رفع ناامنی از حوزه اختیار او بیرون است. چنانچه مدیران جامعه از او توقعی داشته باشند، (برای مثال انتظار عرضه سرمایه گذاریهای دارای آثار بیرونی مثبت)، به شرطی با دولت همکاری می کند که در این معامله جدید با دولت نیز سود ببرد. برای این که زمینه های این همکاری بررسی پذیر شوند؛ از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران استفاده می شود تا میثاق همکاری دولت و بخش خصوصی تجلی عینی بیابد.

براساس یافته های این تحقیق، رضایت در تامین حقوق مالکیت از دو عنصر ایمنی معاملاتی و ایمنی هماهنگی و تعامل آنها با یکدیگر تاثیر می پذیرد. اگر تابع مطلوبیت یکسان کاب - داگلاس با ویژگی دوبار مشتق پذیری، و بازده ثابت نسبت به مقیاس، بتواند مطلوبیت مورد نظر سرمایه گذار بالقوه را در هر یک از فرضیه های تحقیق و زیر شاخه های آن تامین کند می توان نوشت:

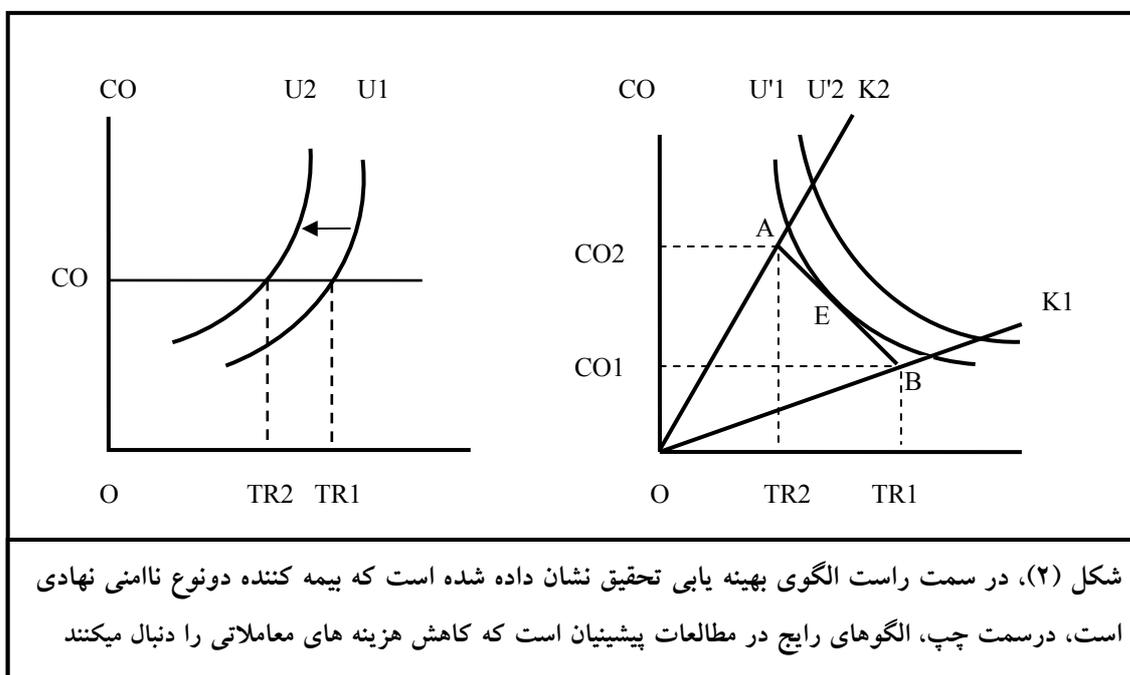
$$U_{PR} = f(U_{CO}, U_{TR}) \quad (1)$$

³ Corporate governance

به عبارت دیگر تامین مطلوبیت مورد نیاز سرمایه گذار بالقوه، در هر یک از فرضیه های تحقیق؛ تابع مصرف دو نهاده موجود امنیت است. این نهادها عبارتند از: U_{CO}, U_{TR} . برای تامین این نهادها نیز باید با دولت وارد قراردادی شد که امکان تامین آنها را فراهم سازد:

بر اساس بندهایی از قانون اساسی ابزار تامین حقوق اقتصادی اعم از حقوق معاملاتی و حقوق هماهنگی که تامین کننده ناامنیهای محیط معاملات و محیط هماهنگی باشند در چارچوب مواد زیر امکان پذیر است:

- خدمات اطلاع رسانی و آموزشی در مواد ۲ و ۳ اصل ۳
- خدمات اجرایی (خدمات شوراها و مشارکتهای مردمی در اقتصاد)، اصول ۱۰۰ تا ۱۰۴
- خدمات بازخوردی و پژوهشی، بند ب ذیل ماده ۶، ماده ۴ و ۱۳ اصل ۳

این خدمات توسط سازمانهای مختلف دولتی عرضه می شوند. خدمات اطلاع رسانی تصحیح ذهنی، را به ارمغان می آورد. خدمات اجرایی، عینیت تعهدات دولت را لمس می کند. خدمات بازخوردی، مغایرتهای بین آموخته های ذهنی و تجارب عینی را بررسی پذیر می سازد. این سه ابزار هم از منظر عملیاتی، و هم از منظر فلسفی، لازم و ملزوم یکدیگرند. اما ارتباط آنها در متون اقتصاد مدیریت غریب مانده بود که این تحقیق راه را برای آن باز کرده است.

بر اساس نمودار شماره (۲)، این تحقیق سعی می کند برای هر کدام از سبدهای ویژگیهای محیطی اعم از خدمات معاملاتی و خدمات هماهنگی که مناسب هر نوع از گزینه های رقیب $K1$ و $K2$ است، در ابعاد خدمات اطلاع رسانی، خدمات اجرایی، و خدمات بازخوردی (تضمین نهادی)، همکاری دولت را با بخش خصوصی را تعریف پذیر سازد. به این ترتیب شش تابع مطلوبیت به شرح زیر در درون تابع (۱) جای می گیرند:

$$U_{CO} = f_{co}(U_{EDCO}, U_{EXCO}, U_{RECO}) \quad (۲)$$

$$U_{TR} = f_{TR}(U_{EDTR}, U_{EXTR}, U_{RETR}) \quad (۳)$$

به عبارت دیگر تامین ایمنی از نوع U_{CO}, U_{TR} خود نیز به نهاده های دیگری به شرح زیر نیاز دارد:

U_{EDCO} تامین ایمنی در بازار اطلاع رسانی - هماهنگی

U_{EXCO} تامین ایمنی در بازار خدمات اجرایی - هماهنگی

U_{RECO} تامین ایمنی در بازار خدمات بازخوردی - هماهنگی

U_{EDTR} تامین ایمنی در بازار اطلاع رسانی - معاملاتی

U_{EXTR} تامین ایمنی در بازار خدمات اجرایی - معاملاتی

U_{RETR} تامین ایمنی در بازار خدمات بازخوردی - معاملاتی

نهاده های ششگانه $U_{EDCO}, U_{EXCO}, U_{RECO}, U_{EDTR}, U_{EXTR}, U_{RETR}$ موجبات تامین رضایت سرمایه گذار، را فراهم می کنند. حضور آنها در معادلات (۲) و (۳) نشان داده شده است. این نهاده ها خود توسط نهادهای دولتی مستقل از یکدیگر عرضه می شود که با یکدیگر در تعامل متقابل نیستند. بنابراین در سمت راست معادلات شماره (۲) و شماره (۳) توابع مطلوبیت جمع پذیری خواهیم داشت.

هر یک از نهاده های ششگانه مجدداً بازار عرضه و تقاضای نهادی خود را دارند. که برای نمونه فقط مورد اول آن در زیر ارائه می شود:

$$U_{EDCO} = f(U_{K1}, U_{K2}) \quad (۴)$$

$$I_{EDCO} = g(U_{K1}, U_{K2})$$

برای تحلیل پذیری این عرضه و تقاضای امنیت اطلاع رسانی - هماهنگی؛ تابع مطلوبیت یکسان کاب - داگلاس و خط بودجه زیر معرفی می شوند:

$$U_{EDCO} = Z * (U_{K1})^A * (U_{K2})^B \quad (۵)$$

$$I_{EDCO} = P1 * U_{K1} + P2 * U_{K2}$$

در این الگو $P1$ و $P2$ به ترتیب قیمت یا مالیاتی است که دولت برای عرضه خدمات اطلاع رسانی، در هر یک از فعالیتهای $K1$ و $K2$ دریافت می کند. U_{K1} و U_{K2} : مقادیر بهینه ایجاد رضایت برای مصرف کننده خدمات امنیت محیط اطلاع رسانی - هماهنگی است. Z : نیز فناوری تولید امنیت برای مصرف کننده (سرمایه گذار بالقوه) است. پارامترهای A و B نیز به ترتیب کشش مطلوبیتی عملکرد دولت برای ایجاد رضایت در سرمایه گذار است. U_{EDCO} و I_{EDCO} : نیز به ترتیب حجم رضایت و بودجه مالیاتی سرمایه گذار است که در اختیار دولت قرار گرفته است. برای اینکه تحلیل محدود به دولت نباشد، فرض می شود که این الگو ارتباط یک موسسه بیمه و یک بیمه گذار را نشان می دهد. در این ارتباط آنچه هدف بیمه گذار است این است که خرید کدام نوع از دو بیمه مخاطرات محیطی (بیمه $K2$ و بیمه $K1$) منفعت خصوصی او را بیشتر تامین خواهد کرد؟

با فرض اینکه دولت به فکر حداکثر کردن مطلوبیت محیطی است که سرمایه گذار بالقوه را احاطه کرده است و برای عرضه آن رضایتمندی در چارچوب منحنی مطلوبیت یکسان شماره (۴) یا (۵)، آمادگی کامل دارد؛ تعادل

این بازار می تواند مقادیر بهینه ی (حداکثر) ایجاد رضایت را (برای رفع مخاطرات اطلاع رسانی در برنامه های هماهنگی) برای هر یک از گزینه های K1 و K2، مشخص کند.

نظریه مدیریت شرایط نهادی

نظریه مدیریت شرایط نهادی سرمایه گذاری، نظریه ای است که مبنای همکاری متقابل بین دولت و بخش خصوصی را نظریه پردازی کرده است. این نظریه با تکیه به اقتصاد هزینه های معاملاتی ویلیامسون (۱۹۸۵، ۱۹۹۱، ۱۹۹۵)، کوز (۱۹۸۸، ۱۹۳۷، ۱۹۹۵)، آنتونلی (۲۰۰۳)، منارد (۲۰۰۳، ۲۰۰۴) و با کمک از منطق اقتصاد نو کلاسیک؛ دانش مدیریت دولت را بر شرایط محیط اقتصادی سرمایه گذاران بخش خصوصی بسط داده است. در این نظریه جدید مدیریت جامع دولت بر محیط اقتصادی بگونه ای نظریه پردازی شده است که حقوق اقتصادی در قانون اساسی، مبنایی برای قرارداد همکاری بین دولت و بخش خصوصی قرار گرفته است. این میثاق اجتماعی با رای ۹۸/۲ درصدی ملت به تصویب رسیده است. در چارچوب این قرارداد همکاری متقابل، دولت عرضه کننده و بخش خصوصی متقاضی امنیت حقوق اقتصادی (اسناد مالکیت مدنی) است. بخش خصوصی مالیات می پردازد و امنیت خریداری می کند. نقطه تعادل این همکاری جایی است که با اهداف توسعه کشور و تولیدات ممتاز سازگار است، و در آن آثار بیرونی اعم از مثبت و یا منفی تحت عنوان "اضرار به غیر"، ناروا شناخته شده و از دولت خواسته شده است که در قاموس منطق اقتصاد رقابتی این ناامنیها مرتفع گردند. محدودیتها و فروض زیر دامنه دقیقتر این نظریه را نشان خواهند داد.

محدودیتها:

- ۱- اثر تغییر محدودیتهای شخصی اشخاص مانند اعتماد به نفس، نگرشها، علاقه ها، با انتخاب سرمایه گذار بالقوه ای که امکان انتخاب هر دو گزینه مولد و نامولد را دارد حذف شده است.
- ۲- محدودیتهای فرهنگی نیز که معرف فضای نهادهای غیر رسمی است ثابت فرض می شود و حوزه عملکرد نهادهای رسمی نیز محدود به عملکرد نهادهای رسمی یا دولتی است.
- ۳- تحلیل فقط محدود به تحلیل اقتصادی شرایط نهادی است، و فرض بر این است که بخش خصوصی با منطق اقتصادی حاضر به همکاری با بخش عمومی است و بخش عمومی نیز در این همکاری با محدودیتی (اعم از داخلی و یا خارجی؛ اقتصادی و یا سیاسی) روبرو نیست.
- ۴- حوزه عملکرد نهادهای دولتی در کلیت ملی و محلی آن بررسی می شود. در سطح ملی بحث خدمات هماهنگی و در سطح محلی بحث خدمات معاملاتی موضوعیت دارند. و این تحقیق در پی بررسی مشکلات درون سازمانی، و یا بین سازمانی، و یا سلسله مراتبی دولت و یا مشکلات قوای سه گانه آن نیست و فرض کرده است که افراد صالح و کارآمد در نظام دولتی کار می کنند و دولت به تعهدات خود وفادار است.

- ۵- دولت هدف توسعه کشور را با افزایش تولیدات نیمه عمومی - نیمه خصوصی از طریق عرضه کالاهای ممتاز و توسعه آفرین دنبال می کند. این میثاق همکاری متقابل در فضای رقابتی (منع اضرار به غیر) انجام می شود و انجام آن برای هر دو طرف مبادله سودآور است. دولت آنچنان صادقانه در این معامله وارد می شود که حاضر است برغم وجود قدرت انحصاری خود خطاهای خود را در ساز و کارهای بازخوردی اصلاح نماید.
- ۶- سرمایه گذار بالقوه امکان انتخاب و اجرای هر دو گروه از فعالیتهای اقتصادی اعم از مولد و نامولد را داراست. اطلاعات محیطی او در مورد سودآوریهای خرید بیمه برای ناامنیهای محیط هزینه ها (فعالیتها) ماقبل قراردادی، و خرید بیمه برای تامین امنیت محیط منافع (فعالیتها) مابعد قراردادی، در هر یک از گزینه های رقیب (مولد و یا نامولد)، اثر خود را بر سودآوری نهایی انتخاب بیمه نشان می دهند. بنابراین با ثبات همه هزینه های تصمیم، در هر یک از گزینه های رقیب، تنها سودآوری بیمه است که مسیر انتخابها را تعیین می کند.

فرضهای مدل

- ۱- منحنی مطلوبیت یکسان انتخاب شده دارای کلیه خواص منحنیهای خوشرفتار کاب - داگلاس است و در فضای ویژگیهای محیطی امکان مبادله خدمات محیطی هماهنگی و خدمات محیطی معاملاتی را فراهم می کند.
- ۲- قیمتتهای نسبی خرید بیمه معرف نسبت ارزش خالص فعلی هزینه هایی است که در طول عمر یکسان شده گزینه های رقیب، به فروشنده بیمه (دولت) تعلق می گیرد.
- ۳- حجم سرمایه ای که بخش خصوصی برای خرید بیمه در دو گزینه رقیب اختصاص می دهد، ثابت و معادل واحد است.
- ۴- سرمایه گذار بالقوه فردی ریسک گریز است، اما برای خرید بیمه امنیت محیط سرمایه گذاری آمادگی داشته و با توجه به محدودیت بودجه و تابع مطلوبیت ذهنی خود ترکیبی از حجم بیمه شرایط نهادی را خریداری می کند که مطلوبیت او را به حداکثر برساند. برای او نفع شخصی ناشی از این انتخاب مطرح است. او به منافع اجتماعی این انتخاب بی اعتنا است.
- ۵- بیمه هایی که سرمایه گذار بالقوه برای هر یک از گزینه های رقیب خریداری می کند، در فضای خصوصیات تقاضای حقوق مالکیت تعریف پذیر است. این خصوصیات عبارتند از: خدمات بیمه هماهنگی و خدمات بیمه معاملاتی. که هم در مرحله قبل از قرارداد (بعد عرضه سرمایه گذارها) و هم در مرحله بعد از قرارداد (بعد تقاضای سرمایه گذارها) وجود داشته و تفکیک پذیرند.
- ۶- در مرحله عرضه سرمایه گذارها (فرضیه اول) احتمال بروز مخاطره محیطی از نوع "گزینه نابجا" وجود دارد. در مرحله تقاضای سرمایه گذارها (فرضیه دوم) بروز "مخاطره اخلاقی" ناممکن نیست. خدمات دولت از طریق تحویل انواع اسناد مالکیت مدنی (هم از منظر اطلاع رسانی، و یا اجرایی و

- بازخوردی در هر یک از مقاطع ماقبل و مابعد قراردادی و در هر یک از ابعاد معاملاتی و یا هماهنگی؛ می توانند جلوی بروز این مخاطرات را گرفته و یا آن را از منظر اقتصادی جبران نمایند.
- ۷- مدیریت دولت هم از طریق تکنولوژی عرضه خدمات مطلوبیت را برای گزینه های رقیب، و هم از طریق قیمتهای نسبی آنها اعمال پذیر است. واکنشهای بخش خصوصی، خود را در الگوهای تخصیص منابع (نسبت $K2/K1$) نشان می دهند.
- ۸- فضای خصوصیات لانکاستر (۱۹۶۷) و پیشرفتهای نظری مک فادن (۲۰۰۰) در مورد استفاده بیشتر از توابع مطلوبیت زمینه ساز کاربرد الگوی تحلیل مطلوبیت، در تعادل عرضه و تقاضای خدمات نهادی بوده است. در این چارچوب سود (مطلوبیت) خریدار و فروشنده خدمات بیمه به حداکثر می رسد. بنابراین عدم تعادلها موجود در هر یک از سطوح مطالعه (ملی - محلی)، (قبل از قرارداد - بعد از قرارداد)، (خدمات اطلاع رسانی - اجرایی - بازخوردی) در هر یک از فعالیتهای رقیب، مبنای مقایسه وضع موجود و وضع مطلوب را فراهم خواهد ساخت. در این راستا:
- "کششهای توابع مطلوبیت و قیمتهای نسبی"، معرف تامین نسبی و نهایی حقوق مالکیت (قواعد بازی) است. این الگوی تخصیصی معرف حداکثر سودآوری در گزینه های رقیب است و دامنه کاربرد آن به مراتب از مفهوم محدود نظریات سازمانی مطالعات رئیس - مرئوس و مطالعات هزینه های معاملاتی گسترده تر است. زیرا اولی منفعت رئیس را با ثبات رفتار مرئوس، حداکثر می کرد، و دومی هزینه معاملات محیطی را بدون توجه به نقش تعیین کننده بازده سرمایه گذار به حداقل می رساند. علاوه بر آن دولت را به تحلیلی وارد کرده است که نمونه ی آن تاکنون دیده نشده است.
 - در این تحقیق برای هر فرضیه؛ در هر یک از فعالیتهای هماهنگی و معاملاتی در هر یک از فعالیتهای اطلاع رسانی، اجرایی و بازخوردی؛ یک دستگاه معادله (در مجموع ۶ دستگاه)، و برای حاصلجمع هر فعالیت هماهنگی و معاملاتی نیز دو دستگاه و برای تامین حقوق مالکیت برآمده از این دو نیز یک دستگاه معادله و در مجموع ۹ دستگاه معادله طراحی شده است. برای سه فرضیه ۲۷ دستگاه معادله در نظر گرفته شده است که برای هر کدام ضرایب قیمت و کششهای تولیدی برآورد شده است. انتخاب فرض بازده ثابت نسبت به مقیاس، تحلیل لحظه ای را غنا بخشیده و نتایج برآمده از نظرسنجی های کیفی، و تکمیل پرسشنامه از ۳۳ نفر از صاحب نظران دارای تحصیلات عالی و واحد اعتبارات بانکهای استان (با میانگین تجربه کار ۱۷/۴۵ سال سابقه کار)؛ امکان مقایسه وضع موجود را نسبت به وضع مطلوب میسر کرده است.
 - در وضع مطلوب فعالیتهایی که از منظر شرایط نهادی با ریسک مخاطرات محیطی روبرو هستند، توسط دولت (کششهای تولیدی) و با همکاری بخش خصوصی (قیمتهای نسبی خرید بیمه یا پرداخت مالیات)؛ به گونه ای جبران مالی می شوند که فرد سرمایه گذار بالقوه برای خرید یک واحد از هر کدام بی تفاوت گردد. وجود تفاوت نهایی احتمالی، در بازی مطلوب تخصیصی؛ بیانگر ضعف همکاری دولت و بخش خصوصی در تنظیم قواعد نهایی بازی است.

مدل تحقیق

فشرده معاملات مطلوبیت یکسان و خطوط بودجه در زیر نشان داده شده است، اما برای جلوگیری از زیاد شدن حجم مطلب، فقط متغیرهای مربوط به فرضیه اول در ضمیمه آورده شده است و تحلیل حقوق مالکیت به تحلیل خرد آن محدود شده است. تحلیل اجزای مدیریت سازمانی دولت و تحلیل زمانی مدل؛ نیازمند مقاله ای دیگر است.

$$\begin{aligned}
 U_{PRmh} &= f_{mh} \left\{ \left[\sum_{i=1}^3 Z_{CO_{imh}} * K_{1imh}^{Aimh} * K_{2imh}^{Bimh} \right], \left[\sum_{j=1}^3 Z_{TR_{jmh}} K_{1jmh}^{Ajmh} * K_{2jmh}^{Bjmh} \right] \right\} \\
 I_{PRmh} &= \left[\sum_{i=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{CO_{kimh}} K_{CO_{kimh}} + \sum_{j=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{TR_{kjmh}} * K_{TR_{kjmh}} \right] \\
 U_{PRas} &= f_{as} \left\{ \left[\sum_{i=1}^3 Z_{CO_{ias}} K_{1ias}^{Aias} * K_{2ias}^{Bias} \right], \left[\sum_{j=1}^3 Z_{TR_{jas}} K_{1jas}^{Ajas} * K_{2jas}^{Bjas} \right] \right\} \\
 I_{PRas} &= \left[\sum_{i=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{CO_{kias}} K_{CO_{kias}} + \sum_{j=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{TR_{kjas}} * K_{TR_{kjas}} \right] \\
 U_{PR} &= f \left\{ \left[\sum_{l=1}^2 \sum_{i=1}^3 Z_{CO_{il}} * K_{1il}^{Ail} * K_{2il}^{Bil} \right], \left[\sum_{l=1}^2 \sum_{j=1}^3 Z_{TR_{jl}} * K_{1jl}^{Ajl} * K_{2jl}^{Bjl} \right] \right\} \\
 I_{PR} &= \left[\sum_{l=1}^2 \sum_{i=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{CO_{kil}} * K_{CO_{kil}} + \sum_{l=1}^2 \sum_{j=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{TR_{kjl}} * K_{TR_{kjl}} \right]
 \end{aligned}$$

تحلیل و بحث:

این مدل هم از منظر تحلیل جزئی و هم از منظر تحلیل کلان جواب می دهد. تبیین یک عنصر خرد از ارتباط دولت و بخش خصوصی کافی است که نحوه تعامل این دو بخش را نشان دهد. برای تحلیل کلان، باید از کل الگو و آن هم در چارچوب بالا، استفاده شود. برای مثال برای بررسی پذیر سازی تحلیل خرد همکاری دولت با بخش خصوصی در جهت تامین امنیت اطلاع رسانی در دو گزینه رقیب از دستگاه معادله شماره (۵)؛ به صورت ساده زیر استفاده می شود.

در این الگوی خرد که در زیر نشان داده شده است، درونی شدن حق مالکیت را در چارچوب مقایسه ای تحلیل پذیر ساخته است. به عبارت دیگر با فرض اینکه (۱) ارتباط دو طرف مبادله بر اساس معیارهای رقابتی است، و هیچکدام قصد اعمال قدرت غیر رقابتی بر دیگری ندارد. (۲) فرد مورد مطالعه فردی ریسک گریز است. (۳) هر دو فعالیت K1 و K2 دارای درجات مختلفی از ریسک هستند. (۴) حوزه مطالعه محدود به سرمایه گذاری اضافی سرمایه گذار در تامین بیمه محیط فعالیت است. (۵) بیمه محیطی نهاده استراتژیک تصمیمگیری برای ورود در فعالیتهای پیچیده، غیر تکراری، و توسعه ساز است. سؤال تحقیق در سطح خرد و در سطح کلان محدود به این سؤال خواهد شد: بیمه کدام نوع از شرایط نهادی بیشتر به نفع سرمایه گذار بالقوه است؟ هزینه این سرمایه گذاری اضافی، همان قیمت یا MR است، و فایده این سرمایه گذاری مطلوبیت نهایی است که خود را در شکل کشش نهاده ای ایجاد رضایت نشان می دهد.

در حل مطلوب این الگو، مقادیر بهینه نسبت $K2$ به $K1$ ، با توجه به فروض و حل مسئله بالا به شرح زیر خواهند بود:

$$\frac{K2}{K1} = \frac{B.I/P2}{A.I/P1} = \frac{B.P1}{A.P2} = \frac{B/A}{P2/P1} = AS$$

AS: شاخصی است که نسبت خرید بیمه فعالیتهای مولد به خرید بیمه ی فعالیتهای نامولد را، نشان می دهد. وقتی این نسبت معادل واحد است بر اساس محاسبات بالا معرف آن است که:

۱- نسبت منفعت نهایی نسبی حاصل از خدمات عرضه شده توسط بیمه گر، معادل هزینه های نسبی است که برای تقاضای دو فعالیت رقیب وجود دارد. در منطق نسبی این به معنای حداکثر سودآوری نسبی برای تصمیم گیرنده است. بنابراین هم بیمه گر و هم بیمه گذار هزینه نهایی و منفعت نهایی نسبی برابر دارند و این به معنای حداکثر سازی سود برای هم دولت و هم بخش خصوصی است.

۲- نسبت واحد؛ به مفهوم آن است که دولت صالح و بیمه گر، برای فعالیتهای مولد نسبت به فعالیتهای نامولد، آنقدر جبران خسارت کرده است که فرد بین انتخاب مولد و انتخاب نامولد بی تفاوت شده است.

۳- نسبت $K2/K1$ یا AS معرف تقاضای فعالیتهای بخش خصوصی برای عرضه تخصیص سرمایه گذاری مولد نسبت به نامولد است. چون رابطه قیمت و مقدار تخصیص منفی است. عکس آن معرف عرضه خدمات محیطی دولت برای تامین تقاضای بخش خصوصی است. زیرا دولت به شرطی خدمات محیطی بیشتری عرضه می کند که قیمت بیشتری دریافت کند. وقتی عرضه و تقاضای دولت و بخش خصوصی با هم برابر باشند، منافع خصوصی و اجتماعی با هم تامین و مازاد مصرف کننده (حقوق مالکیت مدنی) و مازاد تولید کننده (حقوق مالکیت مدنی) به حداکثر می رسد (نمودار شماره ۳).

۴- اگر $AS > 1$ باشد به معنای آن است که $[B/A] > [P2/P1]$ است به عبارت دیگر زمینه ی تقویت فعالیتهای مولد بیشتر از فعالیتهای نامولد است. بنابراین به علت آثار بیرونی مثبتی که برای این همکاریها وجود دارد، مساعدت نسبی و نهایی دولت دارای آثار توسعه بخش خواهد بود.

۵- اگر $AS < 1$ باشد به معنای آن است که $[B/A] < [P2/P1]$ است به عبارت دیگر زمینه ی تقویت فعالیتهای مولد کمتر از فعالیتهای نامولد است. بنابراین به علت آثار بیرونی نامثبتی که برای این همکاریها وجود دارد، مساعدت نسبی و نهایی دولت دارای آثار توسعه بخش نخواهد بود، و جامعه هزینه فرصت توسعه بیشتر را از دست خواهد داد.

در حالت کلی، مدیریت جامع شرایط نهادی سرمایه گذاری باید مقدار AS را به اندازه ای تغییر دهد؛ که معادل حداقل نرخ جذب کننده ای باشد، که در فعالیتهای رقیب وجود دارد. این مقوله هم برای فعالیتهای مولد و نامولد و هم در مورد سایر گزینه های رقیب مصداق دارد.

$$U = Z * K1^A * K2^B$$

$$I = P1 * K1 + P2 * K2$$

F.O.C. & S.O.C. \Rightarrow Solutions :

$$K1 = \frac{A * I}{P1 * (A + B)}$$

$$K2 = \frac{B * I}{P2 * (A + B)}$$

$$\frac{K2}{K1} = \frac{B}{A} * \frac{P1}{P2} = \frac{B}{A} \div \frac{P2}{P1}$$

$$\frac{B}{A} = RMB_{PRI} = RMC_{GOV}$$

$$\frac{P2}{P1} = RMC_{PRI} = RMB_{GOV}$$

$$IF : \frac{K2}{K1} = 1 \Rightarrow \frac{B}{A} \div \frac{P2}{P1} = 1 \Rightarrow RMB_{PRI} = RMC_{GOV} = RMC_{PRI} = RMB_{GOV} = 1$$

DEMANDERS :

$$IF : U_{PRD \Rightarrow K2} = U_{PRD \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 = K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} = 1 \Rightarrow \frac{B}{A} \div \frac{P2}{P1} = 1 \Rightarrow \frac{RMB_{PRI}}{RMC_{PRI}} = 1$$

$$IF; U_{PRD \Rightarrow K2} \leq U_{PRD \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 \geq K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} \leq 1 \Rightarrow \frac{B}{A} \div \frac{P2}{P1} \leq 1 \Rightarrow \frac{RMB_{PRI}}{RMC_{PRI}} \leq 1$$

$$IF; U_{PRD \Rightarrow K2} \geq U_{PRD \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 \leq K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} \geq 1 \Rightarrow \frac{B}{A} \div \frac{P2}{P1} \geq 1 \Rightarrow \frac{RMB_{PRI}}{RMC_{PRI}} \geq 1$$

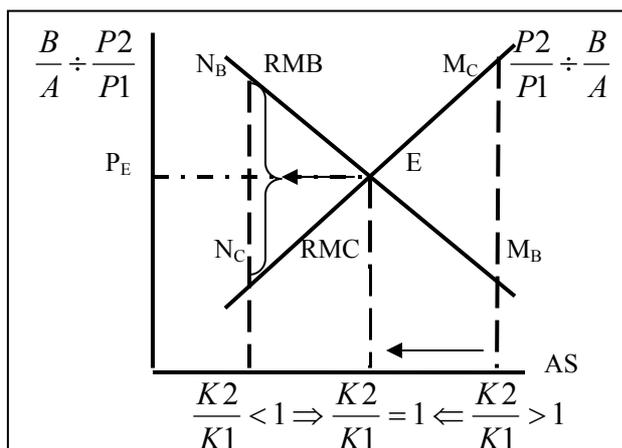
SUPPLIERS :

$$F : U_{PRS \Rightarrow K2} = U_{PRS \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 = K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} = 1 \Rightarrow \frac{P2}{P1} \div \frac{B}{A} = 1 \Rightarrow \frac{RMB_{GOV}}{RMC_{GOV}} = 1$$

$$IF; U_{PRS \Rightarrow K2} \leq U_{PRS \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 \geq K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} \leq 1 \Rightarrow \frac{P2}{P1} \div \frac{B}{A} \leq 1 \Rightarrow \frac{RMB_{GOV}}{RMC_{GOV}} \leq 1$$

$$IF; U_{PRS \Rightarrow K2} \geq U_{PRS \Rightarrow K1}; \Rightarrow K1 \leq K2; \Rightarrow \frac{K2}{K1} \geq 1 \Rightarrow \frac{P2}{P1} \div \frac{B}{A} \geq 1 \Rightarrow \frac{RMB_{GOV}}{RMC_{GOV}} \geq 1$$

$$FINALLY \Rightarrow Pareto - Optimality \Rightarrow \frac{RMB_{PRI}}{RMC_{PRI}} = \frac{RMB_{GOV}}{RMC_{GOV}} = 1 = \frac{RMB_{K1}}{RMC_{K1}} = \frac{RMB_{K2}}{RMC_{K2}} = 1$$

نمودار شماره (۳): تصمیم بخش خصوصی برای همراهی با دولت وقتی اطمینان کامل از درونی سازی حق مالکیت برقرار است حرکت به سمت $K2/K1=1$ است که همگرایی منافع خصوصی و اجتماعی را نوید می دهد. اگر این اطمینان برقرار نباشد سرمایه گذار بالقوه به سمت چپ حرکت می کند تا سود خصوصی حداکثر شود، افزایش واگرایی خصوصی و اجتماعی امکانپذیر می شود.

تعادل بازار بیمه

در نمودار (شماره ۳)؛ فرد سرمایه گذار گزینه ای را انتخاب می کند که سود خود را به حداکثر برساند. فروشنده بیمه نیز باید تلاش کند حداکثر رضایت را برای خود بدست آورد. با فرض آنکه دولت منافع اجتماعی

را پاسداری می کند؛ منفعت جامعه در تحقق حداکثر سودآوری دولت است، که در نقطه E قرار دارد. اما حداکثر سودآوری بخش خصوصی ممکن است لزوماً با حداکثر سودآوری جامعه برابر نباشد. برای مثال دریافتی سرمایه گذار نامولد بیشتر از منافع اجتماعی حاصله باشد، نقطه N_B ، که در اینصورت سرمایه گذار نامولد به حقوق جامعه به اندازه $N_B M_C$ سود اضافی برده است. یا برابر با منافع اجتماعی باشد، نقطه P_E ؛ که نقطه ایده آل است. یا کمتر از منافع اجتماعی باشد، نقطه M_B ؛ که در این صورت سرمایه گذار مولد به اندازه $M_C M_B$ از جامعه طلب کار است. اگر شرایط محیطی به صورتی تغییر کند که منفعت نهایی فعالیتهای مولد کاهش یابد و به سمت تقویت فعالیت نامولد صرف شود، منفعت نهایی نامولد افزایش و واگرایی از بهینگی پارتو افزایش می یابد، بالعکس. به عبارت دیگر مادامیکه سود سرمایه گذاریهای مولد با تولید کالاهای نیمه عمومی، "اطلاع رسانی، اجرایی و بازخوردی"؛ با همکاری دولت افزایش یابد، همکاری فعالیتهای مولد با دولت فزاینده خواهد بود، و نسبت K_2/K_1 افزایش می یابد، در غیر این صورت سود سرمایه گذار در گزینه ای به حداکثر می رسد که منفعت بیشتری از محیط دریافت و هزینه کمتری برای آن پردازد و این انتخاب از انتخاب مطلوب اجتماعی فاصله فزاینده خواهد یافت.

نتایج تحقیق:

هدف تحقیق آشکار کردن این نکته اصلی بود: آیا بازار عرضه و تقاضای تامین حقوق مالکیت، به عنوان کلید همکاری بین بخش خصوصی و دولت، به گونه ای است که از منظر سرمایه گذار بالقوه، سرمایه گذاری اضافی در فعالیتهای پیچیده، غیر تکراری، و رشد دهنده اقتصاد کشور (فعالیتهای مولد K_2)، نسبت به سرمایه گذاری اضافی در فعالیتهای غیر پیچیده، تکرار پذیر، و بی اثر در رشد اقتصادی کشور (فعالیتهای نامولد K_1)، سودآوری نهایی بیشتری دارد؟

در این راستا، ابزار همکاری بین دولت و بخش خصوصی، اعم از فعالیتهای اطلاع رسانی، خدمات سیاستگذاری و اجراء، و خدمات بازخوردی دولت، به عنوان متغیرهای تعیین کننده حقوق مالکیت شناخته شدند و رابطه تبعی آنها تعیین شد. اینک سخن این است که نسبت سودآوری این خدمات در گزینه های رقیب به چه مقدار است.

مدل تحقیق با برآورد شاخصهای K_2/K_1 ، که مبتنی بر آماره های $t > 2.45$ و آماره های $DW = 2 \pm .45$ ، با توجه به فروض و محدودیتهای مدل، نشان داد که اگر این نسبت بزرگتر یا مساوی واحد باشد بی تفاوتی بین گزینه های رقیب میسر می شود، و با افزایش این نسبت به نسبتی بالاتر از واحد، امکان ترغیب فعالیتهای مولد را میسر خواهد ساخت، و اگر این نسبت کوچکتر از واحد باشد از بهینگی پارتو دور خواهیم شد.

۱- بر اساس یافته های این تحقیق در فرضیه اول تحقیق (محیط ناامن نهادی در دوره بهره برداری) این نسبت 0.497 برآورد شده است. در فرضیه دوم تحقیق (محیط ناامن نهادی دوره تاسیس پروژه ها)، برآورد این

نسبت ۰/۱۶۷ بوده است. در فرضیه سوم (کلیت محیط سرمایه گذاری) این نسبت را معادل ۰/۲۶۸ نشان می دهد. به عبارت دیگر در کلیه فرضیه های این تحقیق شرایط نهادی فعالیتهای نامولد آن قدر سودآور بوده است که ما را از بهینگی پارتویی ناشی از همکاری متقابل دور کرده است. به دیگر سخن، سودآوری نهایی بیمه خدمات دولت برای فعالیتهای نامولد، در مقایسه با فعالیتهای مولد؛ در دوره بهره برداری ۶ برابر؛ در دوره تاسیس، ۲/۰۱۱ برابر، و به طور کلی، ۳/۷۲۸ برابر بوده است.

۲- هدف دوم تحقیق آن بود که کارآیی نسبی ابزارهایی که بر اساس قانون اساسی (میشاق همکاری متقابل دولت و بخش خصوصی) در اختیار دولت است سنجش پذیر گردد. این ابزار عبارتند از، عرضه خدمات اطلاع رسانی، عرضه خدمات اجرایی و عرضه خدمات بازخوردی. دولت در ازای عرضه این خدمات از بخش خصوصی می خواهد که به عرضه بیشتر سرمایه گذاری از نوع K2 پردازد. که پذیرش فعالیتهای پیچیده تر، ریسکی تر، غیر تکراری تر نسبت به فعالیتهای نوع K1 را نوید می دهد. نتایج حاصل از تحقیق با شاخص K2/K1 در هر یک از سه فرضیه تحقیق درجه کارآمدی نسبی هر کدام از این ابزار را در جهت تامین هدف توسعه کشور نشان می دهد.

۳- نتیجه کلی این تحقیق برای طول عمر پروژه نشان می دهد: بزرگترین دشواری سرمایه گذاران مشکل نامنی در اطلاع رسانی است که نسبت K2/K1 معادل ۰/۰۸ داشته است. در مرحله بعدی مشکلات اجرایی قرار دارد که با نسبت ۰/۱۸؛ دارای اهمیت کمتری است. مشکلات بازخوردی با شاخص ۰/۶۸ نسبت کمتری را نشان می دهند. این شاخصها نشان می دهند که سودآوری نهایی بیمه فعالیتهای نامولد، نسبت به فعالیتهای مولد در خدمات اطلاع رسانی، ۱۲/۴۶؛ در خدمات اجرایی، ۵/۵۷ و در خدمات بازخوردی دولت، ۱/۴۶ برابر است.

۴- نتایج حاصله از مدل تحقیق و ابزار یا متغیرهای تامین کننده امنیت خاطر سرمایه گذاران نشان داد که شرایط محیط نهادی در این مدل مشوق فعالیتهای نامولد، کاهنده سرمایه گذاریهای مولد بوده است. این مقوله هم در مقطع زمان و هم در طول زمان با شواهد عینی موجود به شرح زیر تائید پذیر است:

a. بر اساس مطالعات میدانی، ۹۴ درصد از سرمایه گذاران بالقوه، سودآوری فعالیتهای نامولد را بیشتر

از سودآوری فعالیتهای مولد اعلام کرده اند و فقط ۶ درصد ایشان چنین نظری نداشته اند

b. بر اساس شواهد تاریخی موجود، سرمایه گذاری سرانه بخش خصوصی، در برنامه پنجم قبل از

انقلاب (۱۳۵۷-۱۳۵۲)، معادل ۲۶۹۰ دلار؛ در دوره تثبیت نظام (۱۳۶۲-۱۳۵۸)، ۲۸۵ دلار؛ دوره

جنگ تحمیلی (۱۳۶۷-۱۳۶۳)، معادل ۷۲ دلار؛ دوره برنامه اول توسعه (۱۳۷۲-۱۳۶۸) معادل ۵۰/۵

دلار؛ دوره برنامه دوم توسعه (۱۳۷۷-۱۳۷۳) معادل ۳۶/۵ دلار بوده است، که روند دائماً کاهنده

تقاضای سرمایه گذاری سرانه خصوصی (مولد) را در طول زمان نشان می دهد (اقتصاد و دارایی و

صحرائیان، ۱۳۷۸).

C. بر اساس مطالعات میدانی تحقیق، قیمت املاک و مستغلات در طول سالهای ۱۳۷۲ تا سال ۱۳۸۱، ۹/۹۵ برابر شده است. به عبارت دیگر سالانه به طور متوسط نزدیک به ۱۰۰ درصد رشد داشته است. که روند افزایش تقاضا برای این املاک را نشان می دهد.

ضمیمه:

بخشی از مدل تحقیق (چارچوب فرضیه اول):

$$U_{PRmh} = f_{mh} \left\{ \left[\sum_{i=1}^3 Z_{CO_{imh}} * K_{1imh}^{Aimh} * K_{2imh}^{Bimh} \right], \left[\sum_{j=1}^3 Z_{TR_{jmh}} * K_{1jmh}^{Ajmh} * K_{2jmh}^{Bjmh} \right] \right\}$$

$$I_{PRmh} = \left[\sum_{i=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{CO_{kimh}} * K_{CO_{kimh}} + \sum_{j=1}^3 \sum_{k=1}^2 P_{TR_{kjmh}} * K_{TR_{kjmh}} \right]$$

U_{PRmh} مطلوبیت حاصله از تامین حقوق مالکیت (م.ا).

mh (م.ا) = مخاطرات اخلاقی که به خاطر وجود ریسک محیطهای مابعد قرارداد اجرا، نظارت و تضمین نهادی ایجاد می شود.

α_{mh} ضریب اهمیت وزنی حقوق مالکیت برآمده از تامین نیازهای هماهنگی (م.ا).

$Z_{CO_{imh}}$ ضریب فناوری ایجاد رضایت در خدمات هماهنگی از نوع I-ام (م.ا).

imh تعداد موارد خدمات بیمه از نوع هماهنگی (۱= خدمات هماهنگی - آموزشی؛ ۲= خدمات هماهنگی - اجرایی؛ ۳= خدمات هماهنگی - بازخوردی).

K_{1imh} میزان سرمایه گذاری سرمایه گذار بالقوه برای خرید بیمه هماهنگی برای تامین امنیت مالکیت سودآوری فعالیتهای نامولد (م.ا).

$Aimh$ کشش مطلوبیت زایی خدمات هماهنگی دولت برای تامین امنیت سرمایه گذار بالقوه فعال در عرصه فعالیتهای نامولد (م.ا).

K_{2imh} میزان سرمایه گذاری سرمایه گذار بالقوه برای خرید بیمه هماهنگی برای تامین امنیت مالکیت سودآوری فعالیتهای مولد (م.ا).

$Bimh$ کشش مطلوبیت زایی خدمات هماهنگی دولت برای تامین امنیت سرمایه گذار بالقوه فعال در عرصه فعالیتهای نامولد (م.ا).

$Z_{TR_{jmh}}$ ضریب فناوری ایجاد رضایت در خدمات معاملاتی از نوع J-ام (م.ا).

jmh تعداد موارد خدمات بیمه از نوع معاملاتی (۱= خدمات معاملاتی - آموزشی؛ ۲= خدمات معاملاتی - اجرایی؛ ۳= خدمات معاملاتی - بازخوردی). (م.ا).

K_{1jmh} میزان سرمایه گذاری سرمایه گذار بالقوه برای خرید بیمه معاملاتی برای تامین امنیت مالکیت سودآوری فعالیتهای نامولد (م.ا).

A_{jmh} کتشی مطلوبیت زایی خدمات معاملاتی دولت برای تامین امنیت سرمایه گذار بالقوه فعال در عرصه فعالیتهای نامولد (م.ا.).

$K_{2_{jmh}}$ میزان سرمایه گذاری سرمایه گذار بالقوه برای خرید بیمه معاملاتی برای تامین امنیت مالکیت سودآوری فعالیتهای مولد (م.ا.).

B_{jmh} کتشی مطلوبیت زایی خدمات معاملاتی دولت برای تامین امنیت سرمایه گذار بالقوه فعال در عرصه فعالیتهای مولد (م.ا.).

I_{PRmh} بودجه تخصیصی سرمایه گذار بالقوه برای خرید بیمه تامین حقوق مالکیت (م.ا.).

kmh تعداد فعالیتهای اقتصادی مورد مطالعه (۱= فعالیتهای نامولد؛ ۲= فعالیتهای مولد) (م.ا.).

$P_{CO_{ikmh}}$ حق بیمه خدمات هماهنگی، برای خدمات بیمه نوع i -ام، در فعالیت نوع k -ام (م.ا.).

$K_{CO_{ikmh}}$ حجم بیمه خریداری شده از نوع خدمات هماهنگی، از خدمات بیمه نوع i -ام، در فعالیت نوع k -ام (م.ا.).

$P_{TR_{jkmh}}$ حق بیمه خدمات معاملاتی، برای خدمات بیمه نوع j -ام، در فعالیت نوع k -ام (م.ا.).

$K_{TR_{jkmh}}$ حجم بیمه خریداری شده از نوع خدمات معاملاتی، از خدمات بیمه نوع j -ام، در فعالیت نوع k -ام (م.ا.).

فهرست منتخب منابع و ماخذ:

فهرست منابع انگلیسی:

- Buchanan James M., (1993), Nobel Winner 1986, "Economics of Constitution", In Invisible Hand, Palgrave
- Coase, R. H. (1937): The Nature of the Firm. *Economica*. Vol. 4, No. 16, Nov. 386-405. [pdf] také http://people.bu.edu/vaguirre/courses/bu332/nature_firm.pdf
- Coase, R. H. (1991): *The Institutional Structure of Production*, Nobel Prize Lecture, Dec. , <http://www.nobel.se/economics/laureates/1991/coase-lecture.html>
- Grossman, Sanford and Oliver Hart (1983). "An Analysis of the Principle J-Agent Problem", *Econometrica* 51(1): 7-45
- Hart, O., and Moore, J. (1999): Foundations of Incomplete Contracts. *Review of Economic Studies*, Vol. 66, 115-138. [pdf]
- I.M.F. African Department, (1998), "Economic Security, Private Investment & Growth in Developing Countries"; Helene Poirson, Jan.
- Joseph, E. Stiglitz, (1997), "The Role of Government In The Economics of Developing Countries", In *Developing Strategy & Management of Market Economies* ", Malinvaud, etal, Oxford, U.N.
- Marianne Jenings Business, (1997), "Its Legal, Ethical & Global Environment", South Western College Publishing
- North, D. C. (1993): *Economic Performance through Time*, Nobel Prize Lecture, December 9, <http://www.nobel.se/economics/laureates/1993/north-lecture.html>

- Papandreou Andreas A., (1998), "Externality & Institutions", Clarendon Press, Oxford University Press,
- Pejovich Svetozar, (1995), "Economic Analysis of Institutions and Systems", Kluwer Academic Publishers
- Rodrik, Dani, (1999), "Institutions for High Quality Growth: What they are and How to acquire them". In Rodrik, Dani (2001) pp
- Stiglitz Joseph E., (1997), "The Role of Government in The Economics of Developing Countries", In Developing Strategy & Management of Market Economies", Malinvaud, et al, Oxford, U.N
- The Economist Intelligence Unit Limited (2002), Country Risk Service, April 2002, Main report, Simon Williams (analyst); Hania Farhan (consulting editor). Iran p.1-8
- Weimer David L. (1995), "Institutional Design", Kluwer Academic Publishers,
- West, Edwin, G. (1992), "Continuity & Resilience in Adam Smith's Research Program.
- World Bank, International Finance Corporations, (1998), "How Business See Government", Aymo Brunetti; Gregory Kisunko, Beatrice Weder ; Washington D.C.

فهرست منابع فارسی:

- بانک جهانی، گروه مترجمین (۱۳۷۸)، "نقش دولت در جهان در حال تحول"، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی
- رئیس دانا، فریبرز (۱۳۸۰) "بررسیهای کاربردی توسعه و اقتصاد ایران"، کتاب علمی - پژوهشی (۳ جلدی).
- رنانی، محسن (۱۳۷۸)، "بررسی موانع نهادی کارآئی نظام اقتصادی بازار در اقتصاد ایران"، (بازار یا نابازار)، مجموعه برنامه و بودجه - ۴، سازمان برنامه و بودجه
- صحرائیان، سید مهدی (۱۳۷۸)، "اقتصاد ایران، تولید گرایی - راهی که مجلس ششم در پیش رو دارد". انتشارات معارف.
- ویتو تانزی؛ ترجمه عزیز کیاوند؛ (۱۳۷۰)، "فساد، فعالیتهای دولتی و بازار"، گزیده مسائل اقتصادی و اجتماعی؛ شماره ۱۵۲-۱۵۳